

Executive Summary Nota Besluitvorming College van Bestuur

Het programma duurzaamheid is in 2015 gestart, in opdracht van het CvB en werd ingegeven vanuit een behoefte van studenten en medewerkers en het bewustzijn dat de transitie naar een duurzame samenleving een van de belangrijkste maatschappelijke uitdagingen is van dit moment. Vanuit een positie middenin in de samenleving en een verantwoordelijkheid richting toekomstige generaties studenten wil de universiteit voorop lopen in deze transitie. De opdracht van het programma duurzaamheid is om de transitie op de universiteit aan te jagen en te versnellen. De financiering van het huidige programma loopt eind 2018 af, deze notitie vraagt om een verlenging van het programma met vier jaar.

Green Office Utrecht is onderdeel van het programma en werkt aan het vormen van een community rondom duurzaamheid en draagvlak voor transitie en verandering. Dit doen ze door medewerkers en studenten te informeren, te betrekken te ondersteunen bij duurzaamheidsvraagstukken. Green Office Utrecht is hiermee dé grassroots organisatie van Universiteit Utrecht op het gebied van duurzaamheid.

Sinds de start van het programma in 2015 heeft duurzaamheid een plek gekregen in het strategisch plan (2016) en in de strategie van alle faculteiten en diensten, werken we aan een CO₂ neutrale bedrijfsvoering in 2030 en hebben we hiervoor een strategie opgesteld.

Het programma agendeert duurzaamheidsthema's, jaagt aan en adviseert directies en faculteiten bij hun duurzaamheidsambities. Door deze rol werkt het programma vaak op gebieden waar het niet primair verantwoordelijk voor is. Ook ligt de verantwoordelijkheid voor het uiteindelijk doorvoeren en implementeren van veranderingen niet bij het programma zelf. Dit maakt dat de directe impact van het programma soms minder makkelijk meetbaar is.

Een integrale aanpak van duurzaamheid en een sterkere en zichtbare positionering van het duurzame profiel van de UU zijn de kern van het programma 2019 – 2022. Onze eigen wetenschappelijke kennis vormt de basis van de transitie in onze bedrijfsvoering en de fysieke ruimte van de campus wordt gebruikt als laboratorium. Daarnaast vergroten we de herkenbaarheid en de zichtbaarheid van de UU als duurzame universiteit onder (toekomstige) studenten, medewerkers en andere stakeholders door actiever en groter te communiceren over onze behaalde successen en verdere ambities.

Verder zet het programma de lijn van de afgelopen jaren voort: het aanjagen van en adviseren over de verduurzaming binnen faculteiten, afdelingen en bedrijfsvoering en het bouwen aan duurzame communities.

De begroting is € 561.000 per jaar (met loonindexatie voor de volgende jaren), waarvan € 240.000 direct toe te wijzen is aan de Green Office.

De eerste fase van het programma is gefinancierd uit concern. Voor deze volgende fase is het logisch om dit weer vanuit concern te financieren. In de Q1 rapportage is over de voorziene kosten al gerapporteerd aan het college van bestuur, als kosten die in de pijplijn zitten.

Nota Besluitvorming College van Bestuur

INLEIDING

Het programma duurzaamheid is in 2015 gestart, in opdracht van het CvB en werd ingegeven vanuit een behoefte van studenten en medewerkers en het bewustzijn dat de transitie naar een duurzame samenleving een van de belangrijkste maatschappelijke uitdagingen is van dit moment. Vanuit een positie middenin in de samenleving en een verantwoordelijkheid richting toekomstige generaties studenten wil de universiteit voorop lopen in deze transitie. De opdracht van het programma duurzaamheid is om de transitie op de universiteit aan te jagen en te versnellen. In het strategisch plan 2016 – 2020 is vervolgens de duurzaamheidsambitie van de UU vastgelegd.

"De Universiteit Utrecht stelt duurzaamheid centraal in de uitvoering van haar kerntaken en in haar bedrijfsvoering. De Universiteit Utrecht heeft een unieke combinatie van expertise vanuit zowel de sociale als de natuurwetenschappen, gebundeld in het strategisch thema Sustainability, en is daarmee bij uitstek in staat om een bijdrage te leveren aan de transitie naar een duurzame samenleving. De universiteit wil bijdragen via haar onderwijs en onderzoek, maar wil ook een inspirerend voorbeeld zijn in haar bedrijfsvoering. We streven naar een CO₂-neutrale bedrijfsvoering in 2030."

De financiering van het huidige programma loopt eind 2018 af, deze notitie vraagt om een verlenging van het programma met vier jaar. De eerste 2 jaar zijn al afgedekt in het strategisch plan (hierin is vastgelegd dat het programma wordt gecontinueerd tot eind 2020). In de fase van transitie waarin de universiteit nu zit, is een aanjaagfunctie nog steeds nodig. Duurzaamheid zit nog niet verweven in het DNA van alle afdelingen en faculteiten, het doel van een integrale aanpak is nog niet bereikt en het realiseren van een CO₂ neutrale universiteit in 2030 zal de komende jaren nog steeds om een forse inspanning vragen. Dit vergt een lange adem, vandaar nu het verzoek om een verlenging van 4 jaar.

Voor het opstellen van het programma duurzaamheid 2019 – 2022 is input opgehaald bij onze stakeholders en is er gebenchmarkt met andere universiteiten (ook internationaal). Daarnaast zijn de aanbevelingen uit de audit Duurzaamheid (IA) meegenomen.

GREEN OFFICE UTRECHT

Universiteit Utrecht huist één van de twaalf universitaire Green Offices in Nederland. Green Office Utrecht maakt onderdeel uit van het programma duurzaamheid en is in een kleine vijf jaar tijd uitgegroeid tot de grootste en best lopende Green Office van Nederland en dient nationaal en internationaal als voorbeeld en vraagbaak voor vergelijkbare initiatieven. In toenemende mate weet de Green Office de aandacht van de media te trekken; naast DUB wijden in 2018 ook de Telegraaf, NRC, AD en RTV Utrecht (radio én tv) zendtijd of ruimte in hun krant aan de activiteiten van de Green Office.

Met een team van negen studentmedewerkers, twee vaste medewerkers, een medewerker via de participatiewet en zo'n zeventig vrijwilligers, werkt de Green Office aan het vormen van een community rondom duurzaamheid en draagvlak voor transitie en verandering. Dit doen ze door medewerkers en studenten te informeren over alles wat er gaande is op de universiteit met betrekking tot duurzaamheid, zowel online als offline, hen te betrekken bij proces en beleid via activiteiten en campagnes en hen te ondersteunen bij duurzaamheidsvraagstukken en het uitwerken en implementeren van ideeën. Green Office Utrecht is hiermee *de* grassroots organisatie van Universiteit Utrecht op het gebied van duurzaamheid.

De Green Office Utrecht organiseert per jaar:

- Zo'n vier á vijf grote activiteiten (60 – 600 bezoekers) zoals SusTasty, Flavours of the Future, Thrift Shop, Living Lab Symposium en Green Impact
- Zo'n 20 - 30 afgeronde Living Lab projecten, waarbij concrete duurzaamheidsvraagstukken vanuit de bedrijfsvoering zijn vertaald naar een onderzoeksopdracht voor studentenprojecten (zowel voor Bachelor als Masteropleidingen)
- Meer dan 40 kleinere activiteiten op verschillende thema's met gemiddeld 25 bezoekers per activiteit. Activiteiten variëren van lezingen en workshops, tot proeverijen en plogging runs

In deze eerste vijf jaar is Green Office Utrecht voornamelijk actief geweest op het Utrecht Science Park. De enkele activiteiten die in de binnenstad zijn georganiseerd werden met groot enthousiasme ontvangen en er is zowel door studenten als medewerkers nadrukkelijk gevraagd om meer aanwezigheid van de Green Office in de binnenstad. Daarom zal per oktober 2018 een Green Office Dependance geopend worden aan de Drift van waaruit bestaande projecten en campagnes beter uitgerold kunnen worden.

Sinds maart 2018 organiseert Green Office Utrecht al haar activiteiten op basis van vier thema's: Voedsel, Circulariteit, Mobiliteit en Groene Campus. In de komende jaren zal dit thematisch werken nog meer worden uitgebouwd en zal de focus liggen op het organiseren van aantrekkelijke events en acties in de publieke ruimte van de universiteit. In plaats van dat mensen gevraagd worden naar de Green Office toe te komen, zoekt de Green Office de mensen op. Hierdoor worden zichtbaarheid en impact nog verder vergroot.

PROGRAMMA DUURZAAMHEID 2015 – 2018

Sinds de start van het programma in 2015 heeft duurzaamheid een plek gekregen in het strategisch plan (2016) en in de strategie van alle faculteiten en diensten, werken we aan een CO₂ neutrale bedrijfsvoering in 2030 en hebben we hiervoor een strategie opgesteld. We zijn een voorbeeld voor andere universiteiten en worden regelmatig geconsulteerd over onze aanpak.

Het programma agendeert duurzaamheidsthema's, jaagt aan en adviseert directies en faculteiten bij hun duurzaamheidsambities. Door deze rol werkt het programma vaak op gebieden waar het niet primair verantwoordelijk voor is. Ook ligt de verantwoordelijkheid voor het uiteindelijk doorvoeren en implementeren van veranderingen niet bij het programma zelf. Dit maakt dat de directe impact van het programma soms minder makkelijk meetbaar is.

Enkele voorbeelden van de directe impact van het programma duurzaamheid:

- CO₂ strategie 2017 – 2020 om onze CO₂ footprint in 2020 met 45% te verminderen (t.o.v. 2014)
- Opstellen jaarlijkse CO₂ monitor, resultaat 2017: -20%
- Meer dan 60 trainingen en bewustwordingsworkshops georganiseerd voor bijvoorbeeld faculteiten, afdelingen en faculteitsraden

Enkele resultaten waaraan het programma een sturende bijdrage heeft geleverd:

- Vegetarisch lunchen is vanaf 2018 de standaard. 3 faculteiten en de UDB zijn dit jaar al volledig overgestapt
- 4.600 zonnepanelen op daken van de UU én een lopend living lab naar de opbrengst van deze panelen
- 32 autolaadpalen (realisatie 2018) waarbij we een van de 5 proeftuinen zijn van het EFRO-project Smart Solar Charging, waarvan het USI de penvoeder is

VISIE

Het programma duurzaamheid werkt aan een integrale aanpak van duurzaamheid, waarbij duurzaamheid een vanzelfsprekend onderdeel is bij alle beslissingen en processen binnen de universiteit en is verweven met onderwijs en onderzoek

Duurzaam zijn vergt niet alleen een technische, maar vooral ook een sociaal-maatschappelijke en organisatorische transitie én vraagt toekomstbestendige bestuurlijke besluitvorming.

Hierbij wordt gebruik gemaakt van de kennis van onze eigen wetenschappers en studenten. Zij gebruiken de campus op hun beurt als een groot laboratorium. Een universiteit is uitermate geschikt voor deze integrale aanpak; ze is eigenaar en gebruiker van de campus en de gebouwen, heeft een publiek mandaat (publieke middelen), er is veel kennis en onderzoekscapaciteit aanwezig en ze heeft veel onderzoeksobjecten waarin de brede kennis van de universiteit kan worden toegepast en getoetst.

PROGRAMMA DUURZAAMHEID 2019 – 2022

Een integrale aanpak van duurzaamheid en een sterkere en zichtbare positionering van het duurzame profiel van de UU zijn de kern van het programma 2019 – 2022. Onze eigen wetenschappelijke kennis vormt de basis van de transitie in onze bedrijfsvoering en de fysieke ruimte van de campus wordt gebruikt als laboratorium. Koppelingen tussen groenvoorziening en onderzoek naar biodiversiteit of catering en nudging lijken vanzelfsprekend maar zijn nog geen praktijk. Hierbij vervult het programma duurzaamheid nadrukkelijk een makelaarsrol.

Daarnaast vergroten we de herkenbaarheid en de zichtbaarheid van de UU als duurzame universiteit onder (toekomstige) studenten, medewerkers en andere stakeholders door actiever en groter te communiceren over onze behaalde successen en verdere ambities. De Green Office speelt hierbij een cruciale rol.

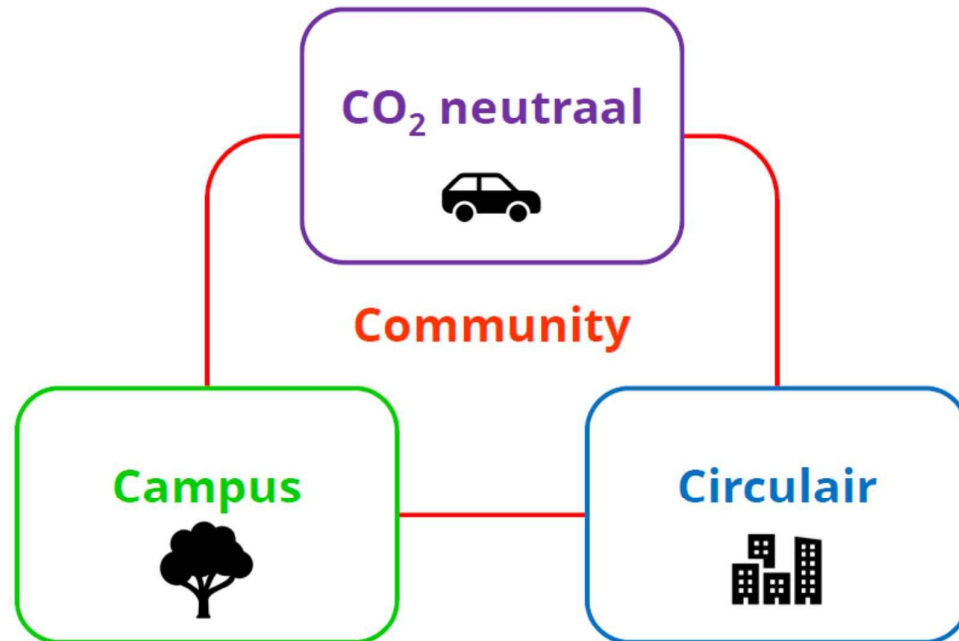
Verder zet het programma de lijn van de afgelopen jaren voort: het aanjagen van en adviseren over de verduurzaming binnen faculteiten, afdelingen en bedrijfsvoering en het bouwen aan duurzame communities.

Onze toegevoegde waarde is dat we de community en universitaire organisatie met elkaar verbinden. Dat gaat twee kanten op. Aan de ene kant creëren we draagvlak voor beleid. Aan de ander kant vertalen we wat er leeft in onze community naar de organisatie.

Met deze aanpak als leidraad zijn we actief op de volgende thema's: CO2 neutraal, Circulair en Campus. Op deze thema's werken we samen met faculteiten en domeinen en vormen we telkens de link met de community.

Binnen deze thema's heeft het programma meerdere ambities:

CO2 neutraal

- Mobiliteit; fiets en ov zijn de norm, de campus is autoluw en het wagenpark is emissieloos
- Vliegen; trein als alternatief voor regionale vluchten, compenseren van vliegreizen
- Energie; in 2030 is al het energiegebruik opgewekt door hernieuwbare energiebronnen

Circulair

- Catering; vegetarische campus zonder verspilling
- Bouwen; hergebruik van vastgoed heeft de voorkeur, nieuwe en gerenoveerde gebouwen zijn circulair, gezond en CO₂-neutraal
- Inkoop; in 2030 is onze inkoop 100% circulair

Campus

- Groen; meer aandacht voor groene hotspots en het vergroten van de biodiversiteit

Community

- Green Office; uitbreiding activiteiten naar de binnenstad
- Cultuurverandering; alle medewerkers maken een shift in duurzaam denken
- Studenten; toekomstige studenten kiezen voor de UU vanwege haar duurzame profiel
- Ambassadeursprogramma; verenigd in een breed netwerk door alle langens van de universiteit, dragen beleid actief uit en zijn een voorbeeld voor anderen
- Duurzaamheid laten zien intern & extern; in de fysieke ruimte en online

MONITORING EN VERANTWOORDING

Er wordt een integrale duurzaamheidsrapportage opgesteld om de voortgang van onze ambities richting 2030 te meten en (bij) te kunnen sturen op onze strategie. Hierbij wordt samengewerkt met FCA, over timing hiervan vindt nog overleg plaats.

Transparant zijn over duurzaamheidsprestaties en daar verantwoording over afleggen is belangrijk, zowel voor het creëren van draagvlak, maar ook als toets op de realisatie van de doelstellingen.

Jaarlijks wordt gerapporteerd aan het CvB over de voortgang van het programma. In de loop van 2021 wordt geëvalueerd en geven we advies voor een eventueel vervolg van het programma.

GOVERNANCE

Het programma werkt in opdracht van het CvB, waarbij de vicevoorzitter de opdrachtgever is en coördinerend portefeuillehouder. De rector magnificus en de voorzitter zijn vanuit hun portefeuille betrokken zijn bij onderdelen (O&O en huisvesting).

Voorgesteld wordt om een Sustainability Committee in te stellen, dit volgt uit de consultatie van de stakeholders en is ook een van de adviezen van internal audit. Dit committee, met maximaal 6 leden, heeft bestuurlijke vertegenwoordiging vanuit onderzoek, onderwijs, bedrijfsvoering, faculteit en student. De committee bevordert een integrale aanpak van duurzaamheid, adviseert het programma over de strategie en helpt met het monitoren van de voortgang.

PROGRAMMATEAM EN KOSTEN

Het team bestaat uit 6 medewerkers, 9 studenten en een medewerker via de participatiewet. De totale omvang bedraagt 5,9 fte, daarnaast werken de studenten ook nog 6 uur per week vrijwillig, in totaal 1,3 fte. Dit betreft een uitbreiding van 0,3 fte ten opzichte van de huidige formatie in verband met de uitbreiding van de Green Office naar de binnenstad (+0,3). De loonkosten bedragen in 2019 € 421.000 (loonniveau jan 2018 +2%).

Daarnaast is er per jaar € 45.000 begroot voor de activiteiten van de Green Office en € 95.000 voor het programma duurzaamheid. Dit zijn kosten voor evenementen, het opzetten en uitvoeren van campagnes, het ontwikkelen van communicatiemiddelen, advies en teamontwikkeling.

Begroting voor 2019 komt hiermee op € 561.000, waarvan € 240.000 direct toe te wijzen is aan de Green Office. De volgende jaren zijn geïndexeerd voor loonstijgingen.

De eerste fase van het programma is gefinancierd uit concern. Voor deze volgende fase is het logisch om dit weer vanuit concern te financieren. In de Q1 rapportage is over de voorziene kosten al gerapporteerd aan het college van bestuur, als kosten die in de pijplijn zitten.